

Røde Kors

MAGASINET

NR 1 - 2018

Norge
Intervju med
utviklingsminister
Nicolai Astrup

Bangladesh
Livet i verdens
største flyktningleir

SNO ER IKKE BARE LEK

Møt en som ble tatt av snøskred og frivillige som hentet 55 skoleelever ned fra fjellet

La ditt hjerte banke videre for din hjertesak

For noen banker hjertet litt ekstra for nestekjærlighet, for dem i nød, for de sårbare, for naturen eller for de store spørsmålene. Tiina sitt hjerte banker også litt ekstra for en sak. Og siden denne saken er viktig og avgjørende for henne nå, ønsker hun at den skal være det også i fremtiden, etter at hun har gått bort. Tiina har derfor bestemt seg for å skrive testament og gi en gave til sin hjertesak der. Vil du vite mer om arv og testamentariske gaver?

detgodetestament.no

Leder

Røde Kors er til stede i byen og på fjellet

Kjære alle Røde Kors-venner! Vi går en travel påske i møte over hele landet. Røde Kors vil være til stede med førstehjelp og omsorg både på påskefjellet og i byen – til alle som trenger assistanse. Takk til alle hjelpekorpsere og alle frivillige i våre omsorgsaktiviteter som står på og bryr seg om andre i påsken!

■ Det er nå drøye fem måneder siden jeg ble invitert med på Røde Kors-laget. Jeg tok imot tilliten med ydmyk stolthet og glede på landsmøtet i Haugesund, og har brukt mye tid på å komme ut til forskjellige deler av Røde Kors for å lytte og lære. Jeg har beundret Røde Kors fra utsiden i mange år. En beundring som har vokst seg enda større i møte med mennesker og aktiviteter. Jeg var ikke i nærheten av å være klar over at Røde Kors har så stor bredde og dybde.

■ Ute i distriktene har jeg møtt utrolig mange dyktige mennesker med engasjement, kreativitet og pågangsmot som betyr så mye for mange sårbare mennesker. De frivillige er årsaken til at vår statsminister med rette kan slå fast at «historien om Velferds-Norge» er «historien om frivilligheten». Røde Kors er en solid bidragsyter i den historiefortellingen.

■ Landsmøtet har satt en retning som handler om mye, men jeg vil trekke frem noen hovedområder som blir viktig for de frivillige i Norge: Oppvekstvilkår for barn

og unge, beredskap, søk og redning, migrasjon, seniorkraft og videreutvikling av Røde Kors i hele landet. Store oppgaver venter!

■ Til slutt: Jeg møter en veldig positiv ansatt- og frivillighets-kultur og en kultur i Røde Kors hvor vi ikke betaler for alkohol på våre arrangementer. Vi har på plass et regelverk og en prosess som håndterer uønskede hendelser både med frivillige og ansatte, men det ville være naivt å tro at vi ikke har #me-too-saker vi også som ikke er fanget opp godt nok. Som Norges største frivillige humanitære organisasjon har vi et stort ansvar i å rydde opp i hendelser som eventuelt ikke har blitt tatt i ennå, og gjøre det lett å varsle.

■ Ta kontakt med oss, gjerne på epost hotline@redcross.no. Dere vil bli lyttet til på egne premisser og tilbudt oppfølging.

God påske!

Robert Mood
President i Røde Kors

« Jeg var ikke i nærheten av å være klar over at Røde Kors har så stor bredde og dybde.

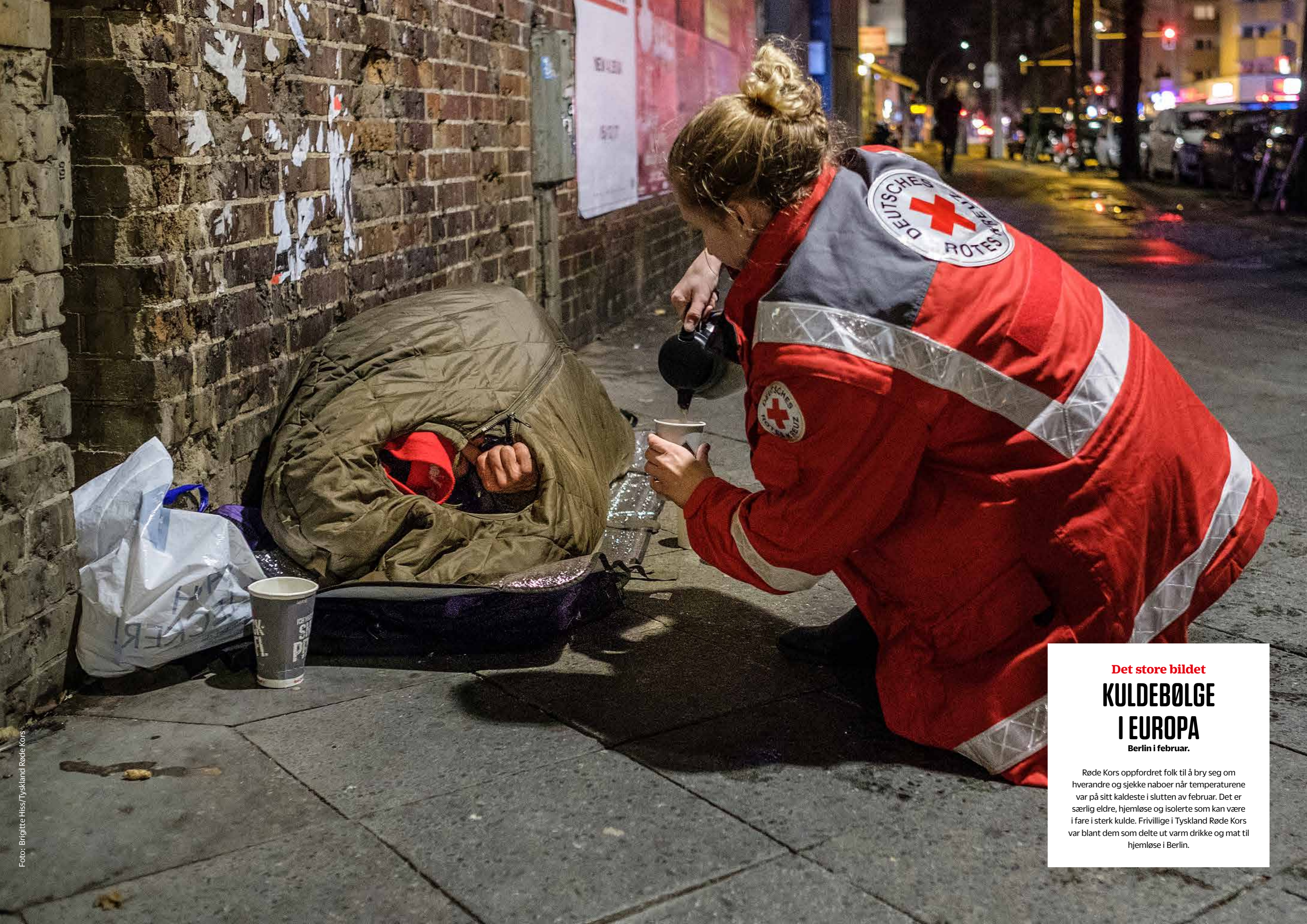
RØDE KORS-MAGASINET
01/2018 97. ÅRGANG

Utgever:
Røde Kors i Norge
President:
Robert Mood
Generalsekretær:
Bernt G. Apeland

Ansvarlig redaktør:
Øistein Mjærum
Redaktør:
Marianne Wellén
Forsidefoto:
Gøril Emilie Hellen
Redaksjonens
adresse: Postboks 1
Grønland, 0133 Oslo

Telefon: 22 05 40 00
E-post:
marwel@redcross.no
Design: Spoon AS,
www.spoonagency.no
Trykk: Stibo Graphic
Trykt utgave:
ISSN 1503-5786
Digital: ISSN 1892-7971

Får dere flere Røde Kors-magasiner i husstanden, har adresseendringer eller andre henvendelser: Kontakt kundservice på rodekors.no

Det store bildet

KULDEBØLGE I EUROPA

Berlin i februar.

Røde Kors oppfordret folk til å bry seg om hverandre og sjekke naboer når temperaturene var på sitt kaldeste i slutten av februar. Det er særlig eldre, hjemløse og isolerte som kan være i fare i sterk kulde. Frivillige i Tyskland Røde Kors var blant dem som delte ut varm drikke og mat til hjemløse i Berlin.

RØDE KORS I NORGE

1 Hele landet Førstemann ned bakken!

I vinterferien har hundrevis av barn og voksne boltret seg i snøen på Ferie for alle rundt om i landet.

Mange har prøvd langrenn og slalåm for aller første gang, og det har vært latter og lek i akebakken både tidlig og sent. Gleden har vært til å ta og føle på, og når barna fryder seg over nye erfaringer, er gleden dobbel hos de voksne. Rundt 450 barn og voksne har fått en uforglemmelig vinterferie, godt hjulpet av 86 frivillige fra Røde Kors.

Ferie for alle arrangeres over hele landet og representerer et kjærkomment avbrekk for tusenvis av voksne og barn hvert eneste år.

I 2017 tilbød Røde Kors gratis Ferie for alle til over 4000 barn og voksne sammen med mer enn 600 frivillige.

■ Har du lyst til bli frivillig?
Les mer på rodekors.no.

2 Bli tryggere på førstehjelp!

Livreddende førstehjelp er tema for årets 8. mai-kampanje.

En undersøkelse som ble gjennomført i forbindelse med fjorårets 8. mai-kampanje, viste at 6 av 10 vegrer seg for å utføre førstehjelp i de mest vanlige situasjonene hvor førstehjelp kan redde liv. Mange er redde for å gjøre vondt verre.

Målet med årets kampanje er å gjøre stadig flere nordmenn tryggere på å utøve førstehjelp, og vi inviterer derfor frivillige og ansatte med på kampanjedugnad lørdag 5. mai. Spre budskapet og støtt opp om kampanjen!

■ Les mer på rodekors.no

Lærer førstehjelp: Målet er å gjøre stadig flere tryggere på å utøve førstehjelp.

Foto: Benjamin Ward

3

Røros Tilbake til naturen

I RØFF får ungdom mellom 13–17 år lære seg livreddende førstehjelp og mestring i naturen.

RØFF-ungdommen (Røde Kors Friluftsliv og Førstehjelp) på Røros lar seg ikke skremme av minusgrader og dypsnø. På medlemskveldene gjør de noe ungdom flest ikke gjør: De trener på livreddende førstehjelp og ferdsel i naturen. Slik kan de hjelpe venner og familie hvis uhellet skulle være ute. I tillegg er det midt i blinken for de som ønsker seg et spennende og aktivt fritidstilbud utenom det vanlige.

– RØFF passer alle som ønsker å lære mer om seg selv, oppleve mestring og få livreddende kunnskap om førstehjelp og friluftsliv. Teori er viktig, men vi lærer best gjennom å prøve ting selv selv. Det får ungdommer gjøre her, i trygge og sikre omgivelser, sier RØFF-ansvarlig og langvarig hjelpekorpser i Røros Røde Kors, Odd Arne Ødegård.

Han forteller om en tur til en lokal fjelltopp som ungdommene var med på i 2017. I svært dårlig sikt og med kraftig snøfokk, stoppet de opp et lite stykke fra toppen og diskuterte gode og dårlige veivalg, viktigheten av bekledning og hvordan de opplevde den værharde situasjonen. Han understreker at de alltid har en reserveplan i bakhånd, og at ungdommene ikke skal være med på noe de ikke ønsker selv.

– Å stå midt i situasjonen, kontra å snakke om slikt i et klasserom, er to vidt forskjellige ting. De tør å presse grensene sine litt, dersom de vet at de har trygge voksne som passer på, sier Ødegård.

«Det beste med RØFF er at vi forvære så mye ute i naturen og bare slippe oss fri.»

Vilde Strømsnes (13)

Ikke lettskremt: RØFF-ungdommen på Røros lar seg ikke skremme av minusgrader og dypsnø: Fra v: Emma Ryen, Sara Sandnes, Bertine Gamst Ødegård, Henrik Møller Moe, Ingrid Tronsmoen Bakken, Oliver Skott Kløften og Vilde Strømsnes.

Foto: Marius Tvinneim

Fant Adina etter nesten 4 timer under snøen

Det er dette vi øver for!

«Nå må jeg gjøre alt riktig», tenkte Giljar Groven, da den spisse søkestanga traff noe hardt, langt der nede i snøen. I ettertid er det vanskelig å forklare hvorfor, men han visste der og da at det var et menneske.

Tekst og foto: **Therese Alne Bolin**

Nær fire timer hadde gått siden skredet ved Haugastøl 15. mars i for, og egentlig var alt håp ute. Det er ikke mulig å overleve så lenge under snøen. Men så markerte hunden og ikke lenge etter fikk Giljar Groven i Øvre Buskerud Røde Kors skredgruppe et treff.

Et stort apparat har vært i sving de siste fire timene fra alarmerne gikk. Store mannskaper fra de lokale hjelpekorpsene til Røde Kors sammen med politi, ambulansfolk, Luftambulansen og folk og hund fra Norske Redningshunder er involverte.

Det var kraftig vind og iskaldt og letemanskapene og flere fra det tyske følget som ble tatt av skredet hadde kjempet med å holde optimismen oppe. Faren til den savnede 23-åringen Adina hadde vært så utmat-

tet at han var blitt fraktet bort fra skredområdet for en stund siden. Han hadde innsett at alt håp var ute.

Kritiske sekunder

Terje Engerbakk, leder i skredgruppa, står rett ved siden av og bekrefter funnet. Han peker hvor utgravningen skal startes.

De vet akkurat hva de skal gjøre videre, dette har de øvd på utallige ganger. Når én roper «funn», så skal ikke den stanga flyttes.

– Da begynner vi å grave. Vi får en fin v-formasjon på gravingen vår og vi kommer ned på foten til Adina. Når vi har en 30-40 centimeter igjen ned til Adina, så blir snøen veldig løs, forteller Arild Sjøstad, nestkommanderende under leteaksjonen.

«Det er klart at det å vite at hun overlevde og at det gikk så bra, det er det som motiverer oss. Det er derfor vi driver med dette, for å kunne hjelpe når det trengs.»

Arild Sjøstad

Det er kald, løs snø som ligger over kroppen til Adina.
– Når vi kommer ned til foten, så ser jeg at foten leer på seg, og da tenker jeg i mitt stille sinn at jeg ser syner, at dette stemmer ikke. Men når jeg klarer å få snøen bort fra brystkassa, og så ser jeg at hun puster, da skjønner jeg det. Da roper jeg ut til de andre «her er det liv!», forteller Arild beveget.

– I armtaket etterpå så får jeg vekk snøen fra fjeset hennes, og når jeg da ser øynene, mørke øyne som ser rett på meg, så begynner hun å skrike.

Adina hylter lenge. Kroppen er slapp, den er sterkt nedkjølt. Arild har ingen forklaring på hylingen.

Hun er ikke kontaktbar. Hun beveger seg heller ikke, men hun hylter, uavbrutt. Vi tar henne forsiktig ut og pakker henne inn i en jervenduk og legger henne over på en skuterslede.

Riktig håndtering av en sterkt nedkjølt person er avgjørende i en slik situasjon. Adina blir løftet og flyttet til båren veldig varsomt. Kroppen samler det varme blodet rundt de viktige organene som hjertet og hjernen. Armer og ben på en sterkt nedkjølt person vil ha kaldt blod. En uheldig bevegelse vil da kunne sette dette blodet i bevegelse mot de vitale organene. Den mest akutte faren ved dette er hjertestans.

Er alltid parate

Det var ikke mye de fikk vite, da de fikk den første meldingen over nødnettet rundt tre timer tidligere. Meldingen var at seks tyske skigåere var tatt av skred ved fjellet Gråskallen, ikke langt fra Haugastøl. En var ikke gjort rede for, og det hadde allerede gått verdi-full tid. Det var bare å hive seg av gårde.

– Vi tok med oss hver vår snøscooter, på henger på bilen, og hver vår bag med skredutstyr, sier Arild. Dette utstyret har medlemmene av skredgruppa pakket og klart til enhver tid. Både scooter og utstyr er deres eget. Noe annet ville ikke ha fungert, mener de begge. Da kjenner de utstyret godt, har alt de trenger og de vet at det ligger der det skal. I sekken som alltid ligger i bilen ligger søkestang, markeringsutstyr for skred, spader, jervenduker og GPS.

Overlevde uten mén

To timer etter skredet drar Arild og Giljar innover fra Haugastøl sammen med folk fra Luftambulansen. Flere andre er også på vei, svært mange mennesker i redningsapparatet er i sving.

Det tyske reisefølget har vært maksimalt uheldige. De hadde gått i ytterkanten av det området som var betegnet som skredfarlig etter NVE's kart over aktsomhetsområder for snøskred.

Det gikk bra med Adina, hun overlevde uten varig mén. Dette ikke minst takket være den enorme innsatsen til hver enkelt hjelpekorps, og at hele redningskjeden fungerte, der alle bidro, understreker Arild og Giljar.

– Det er klart at det å vite at hun overlevde og at det gikk så bra, det er det som motiverer oss. Det er derfor vi driver med dette, for å kunne hjelpe når det trengs. Men dette er resultatet av svært mange menneskers innsats, der alle bidro til en lykkelig slutt, sier de.

15.mars 2017

Denne dagen blåste det kraftig i fjellet og Vats Røde Kors og Øvre Buskerud Røde Kors skredgruppe var involvert i to forskjellige aksjoner med få timers mellomrom. Begge aksjonene endte godt, takket være innsatsen til svært mange personer, der Røde Kors bisto med kunnskap, operativ evne og erfaring.

Bergsjø

Natt til 15. mars kl.02.

55 skoleelever og fire lærere fra idrettslinjen ved en videregående skole skulle ligge i snøhuler og telt, men ble overrasket av sterk vind og ras. Vats Røde Kors mobiliserte to tråkkemaskiner, snøscootere og en bandmaskin midt på natten for å få hentet dem ned fra fjellet.

Haugastøl/Gråskallen

15. mars kl. 12.

Seks tyske skigåere ble overrasket av skred ved fjellet Gråskallen ikke langt fra Haugastøl. En kom ikke til rette. Øvre Buskerud Røde Kors Skredgruppe var med på leteaksjonen og fant kvinnen, nær fire timer etter at skredet gikk. Det skal ikke være mulig å overleve så lenge under snøen, men det gjorde hun.

Fikk første treff: Det var Giljar Groven som fikk første treff med stanga da de søkte etter Adina.

Øvelse betyr alt: I skredområdet er det dyp snø og hver eneste centimeter må gjenomgås. Fra v. Giljar Groven, Terje Engerbakk og Arild Sjøstad.

Full kontroll: Alt utstyret må være helt i orden om de skal kunne yte optimalt når sekundene teller. Fra v. Arild Sjøstad, Giljar Groven og Terje Engerbakk.

Vil kunne hjelpe:
– Det er slike opplevelser som leteaksjonen ved Gråskallen som motiverer til å holde på videre, sier Arild Sjøstad.

Foto: Vats Røde Kors

Kraftig vind: Vinden økte såpass mye i løpet av noen timer natten til 15. mars, så bandvognen måtte vente ved Bergsjøstølen Fjellstue før de kunne dra innover.

Storaksjon ved Bergsjø midt på natten:

– Det er greit å vite hvordan vi skal få tak i folk

I løpet av en knapp time midt på natta skaffet fjellkorpset til Vats Røde Kors snøscootere, to tråkkemaskiner og en bandvogn for å få evakuert 55 skoleelever fra en leir inne i fjellet.

Tekst og foto: **Therese Alne Bolin**

Natt til 15. mars 2017 nærmer klokka seg to. Fire kilometer fra Bergsjøstølen Fjellstue, innover mot Reineskarvet, ligger 55 elever fra idrettslinjen ved Lørenskog videregående skole i snøhuler. De sliter med å få sove. Vinden utenfor har tiltatt kraftig, fra overkommelige 15 m/s til nærmere 30 m/s. Plutselig raser en stor hengeskavl over teltet til lærerne.

Teltet veltes helt rundt og blir begravd.

Heldigvis var det noen av ungdommene som så det, og fikk gravd dem ut.

De er godt utstyrt og vant til fjellet, både elever og lærere, men de bestemmer seg for å komme seg ned fra fjellet. De ringer nødsentralen for å be om hjelp og lys for at de selv kunne gå på ski nedover. Med så sterk vind var det vanskelig å se noe i natten, selv med hodelykt.

Stor operasjon

Knut Einar Haug, operativ leder i Vats

Mye logistikk: Det ble en stor operasjon å evakuere 60 mennesker fra fjellet ved Bergsjø, forteller Knut Einar Haug.

Røde Kors, som er et fjellkorps, mottok en oppringning klokken 02.20. Politiet trengte bistand til å hente ut 60 personer fra en leir i fjellet.

De rapporterte om at ingen var skadet, men at de ikke turte å ligge der lenger.

Avgjørelsen var tatt. De trengte scootere og tråkkemaskiner.

Knut Einar Haug sendte umiddelbart ut melding til alle medlemmene i fjellkorpset. De etablerte kommandosentral på Bergsjøstølen Fjellstue. Føreren til den ene tråkkemaskinen var ikke hjemme, og svarte ikke på mobilen. Kort tid etter fant de ham likevel, takket være godt nettverk i lokalsamfunnet.

– Med den vinden var det nødvendig med tråkkemaskiner for å klare å komme seg innover, sier Knut Einar.

Haug har vært operativ leder i fjellkorpset i 15 år og kjenner folkene i bygda og forholdene i fjellet godt. Det samme gjør Embrik Skarsgard, som er korpsleder og har 20 års erfaring i Røde Kors.

– Det at vi kjenner forholdene og folk i bygda tror jeg politiet setter veldig pris på. Det er greit å vite hvordan vi skal få tak i folk, sier Knut Einar.

Andre generasjon Røde Kors-ere

Vi sitter og prater på kontoret til Knut Einar på Ål Skisenter. Han er daglig leder ved skisenteret.

– De fleste av oss her oppe som er med i Vats Røde Kors, er jo andregenerasjon Røde Kors-ere, våre foreldre var også med som frivillige, så vi har jo levd med det hele livet, forklarer Embrik.

Embrik selv har elsket å gå på ski fra han var liten gutt. Som 12-åring kunne han være ute fra tidlig morgen til sent på kveld. Moren hans var aldri bekymret, hun visste at han var kjent i fjellet og klarte seg. Den ansvarsfølelsen de har, det å være parat og være kjent, for å kunne redde folk i fjellet, om de eventuelt trenger hjelp, den er nedarvet og ligger dypt i dem, forklarer Embrik.

– Jeg husker faren min måtte ut og lete etter folk i fjellet. Han kunne være borte i dagevis uten at vi hørte fra ham. Spesielt husker jeg en gang han måtte ut 21. desember. Vi hørte ikke fra ham før tre dager senere, utpå dagen på juleaften. Da hadde de funnet mannen, ler han.

Takknemlige

Ungdommene og lærerne ble hentet ned til fjellstuen. Noen var ganske kalde, men alle var ved godt mot. Denne gangen gikk det bra, til tross for det store antallet mennesker, fikk de alle trygt ned i løpet av natten.

Vurderingene som ble gjort både før idrettsklassen slo leir og da de ringte etter hjelp, har Knut Einar Haug full respekt for.

– Jeg synes lærerne vurderte dette bra, både før de dro ut og når de varsla oss. Det kan være veldig vanskelig å forutsi været og vinden her oppe i fjellet, sier han.

Fjellvettreglene

Vi ferdes mer ute i naturen, og vi bruker den på stadig flere måter. Fjellvettreglene hjelper deg å planlegge og gjennomføre en fantastisk tur – som også er trygg. Fjellvettreglene er utarbeidet av Røde Kors og Den Norske Turistforening (DNT) og ble oppdatert i 2016. Dette er råd til deg som skal på tur - uavhengig av sesong.

1

Planlegg turen og meld fra hvor du går

2

Tilpass turen etter evne og forhold

3

Ta hensyn til vær- og skredvarsel

4

Vær forberedt på uvær og kulde, selv på korte turer

5

Ta med nødvendig utstyr for å kunne hjelpe deg selv og andre

6

Ta trygge veivalg.

7

Bruk kart og kompass.

8

Vend i tide, det er ingen skam å snu

9

Spas på kreftene og søk ly om nødvendig

Nikolai Astrup

Ble vervet på gata av Røde Kors

Nikolai Astrup var lett å overtale til å gi 250 kroner til Røde Kors i måneden. Som fersk utviklingsminister gir han én milliard kroner i året.

Tekst: **Ingrid Brandal Myklebust** Foto: **Eivind Sørli**

Hektisk, spennende, inspirerende, engasjerende og utfordrende. Slik oppsummerer utviklingsminister Nikolai Astrup (H) de første fire ukene som Norges utviklingsminister. Nylig var han i Senegal på sin første utenlandstur i den nye jobben.

– Det var oppløftende å se at veldig mange utviklingsland prioriterer utdanning høyere i sine budsjetter. Skal vi lykkes med utviklingsarbeidet holder det ikke med bistand, da må vi mobilisere nasjonale ressurser for å komme i mål. Ghanas president var veldig inspirerende da han snakket om sin visjon som var «Ghana beyond aid». Det må være målet med utviklingshjelp: å bli uavhengig av bistand.

Gulfkrigen gjorde inntrykk

Nikolai Astrup var tidlig politisk engasjert og meldte seg inn i Unge Høyre som 18-åring. Da han var student hadde han sommerjobb i Verdens helseorganisasjon og evaluerte bistandsprosjekter i Afrika. Allerede som 12-åring gjorde krig på TV stort inntrykk på ham.

– Jeg husker jo Gulfkrigen, da var jeg ikke så gammel. Det sammenfalt med at kong Olav døde så det er vanskelig å glemme av flere årsaker. Det var første gang så vidt jeg vet at vi fikk TV-bilder, nærmest live, av missiler som traff bygninger. Det gjorde jo et stort inntrykk.

– Det er snart syv år siden krigen brøt ut i Syria og vi ser at mange av de pågående konfliktene er svært langvarige. Hvordan bør vi jobbe for å imøtekomme dette?

– Organisasjoner som Røde Kors gjør en enormt viktig jobb og klarer å nå ut til sårbare grupper i mange områder som myndighetene ikke når fram til. Samarbeid mellom myndigheter, givreland og frivillige organisasjoner, privat sektor og kunnskapsmiljøer er helt avgjørende for å lykkes. Vi må jobbe sammen, vi må ut

av siloene, vi må tenke på tvers og vi må se hvordan vi kan spille hverandre gode.

Bare sett starten av ny teknologi

Det er mye nybrottsarbeid innenfor humanitært arbeid om dagen. Den siste tiden har Røde Kors fått flere priser og utmerkelse på grunn av arbeidet med ny teknologi som kan forebygge epidemier. Verktøyet har allerede blitt testet flere steder og frivillige fra IT-næringen i Norge jobber med koding for å utvikle verktøyet. Det er en type prosjekt utviklingsministeren har stor tro på.

– Det å koble IT-næringen med det vi driver med innenfor utviklingsarbeid er utrolig viktig. Ny teknologi gjør det enklere å nå ut til flere. Når det gjelder å ta i bruk ny teknologi i utviklingsland har vi antakelig bare sett starten.

Astrup nevner blant annet en app som Utenriksdepartementet og Norad har vært med å utvikle som skal gi syriske barn på flukt opplæring i språk, slik at de får muligheten til læring selv om de ikke har mulighet til å gå på skole. Utvikling av apper som dette mener han er et eksempel på måter å jobbe på som vi kommer til å se mye mer av framover.

– Det fascinerende ved mange utviklingsland er at de har hoppet over noen av de stegene på stigen som vi andre har gått. Det gir grunn til optimisme. Tenk bare hvor krevende det var å legge så mye kobberkabler til telefonlinjer som man i India ikke er i nærheten av å tenke på å legge, fordi man setter opp et mobiltårn i stedet.

Ble vervet på gata

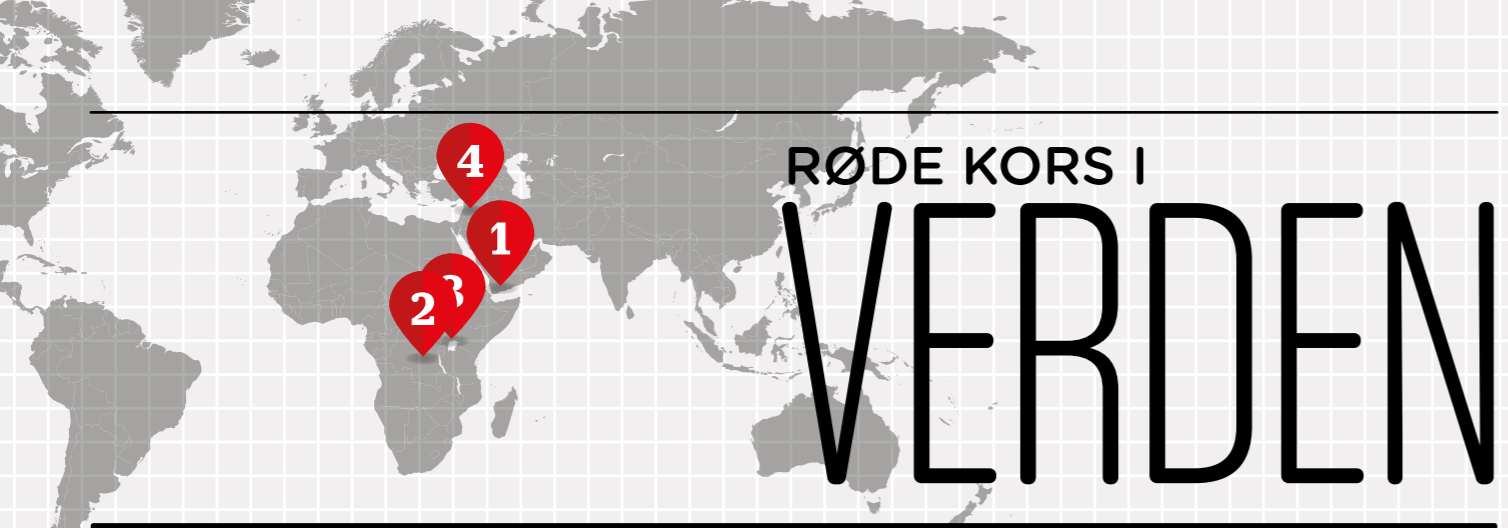
Astrup er gift med en dommerfullmektig og har tre små barn. Han er opptatt av frivillighet, men er i følge seg selv ikke den som blir mest glad for å delta på dugnad.

– Det skal jeg ikke skryte på meg, faktisk, men jeg bidrar når jeg kan og det tror jeg er viktig at alle gjør. Det å legge til rette for frivillighet er noe denne regjeringen er veldig opptatt av, og da mener vi alt fra dugnadsarbeid i det lokale idrettslaget til å jobbe internasjonalt for Røde Kors.

– Til gjengjeld støtter jeg Røde Kors, da, selv om det ikke er så mye som jeg gir gjennom jobben. Én milliard kroner gjennom jobben og 250 kroner måneden privat er ikke så verst. Jeg ble vervet på gaten av en veldig flink selger, faktisk, men det var nok ikke så veldig vanskelig, jeg skal innrømme det.

Organisasjoner som Røde Kors gjør en enormt viktig jobb og klarer å nå ut til sårbare grupper i mange områder som myndighetene ikke når fram til.

Nikolai Astrup

RØDE KORS I VERDEN

Foto: Irak Røde Halvmåne

1 Jemen Hiam (3 år) har levd med krig hele livet

Krigen i Jemen har pågått i nesten 3 år, og det er vanskelig for mange å nå fram til helsehjelp. Hiam Amer Mathna er 3 år gammel. Hun har kommet til et rehabiliteringssenter i Sanaa, som blir støttet av Den internasjonale Røde Kors-komiteen (ICRC). Hun ble født med klumpfot, og trenger tett oppfølging for å tilpasse en skinne på foten, som må justeres i takt med at hun vokser. Over halvparten av sykehusene er ute av drift som en direkte følge av krigen. Dette går hardt utover mange av de kronisk syke.

2 DR Kongo Vaksiner til barn på flukt

Røde Kors sørget for vaksiner til 79 000 mennesker i Den demokratiske republikken Kongo i 2017, de fleste barn. Det siste året har mer enn 650 000 mennesker blitt tvunget til å flykte på grunn av voldelige sammenstøt og konflikter i landet. Her fra et helsesenter som gir helsehjelp til ofre for konflikten.

Foto: Maarri Affret Mørteveit

3 Sør-Sudan Delte ut mat til 500 000 mennesker

4 millioner mennesker er på flukt i Sør-Sudan. I 2017 delte blant annet Røde Kors ut matrasjoner til over en halv million mennesker, gav helsehjelp og sørget for tilgang til rent vann. Det pågår fredsforhandlinger i landet for å prøve å få slutt på den drøyt fire år lange borgerkrigen.

4 Syria Syv års mareritt

Siden kampanjeringene startet for syv år siden har over 70 frivillige og ansatte i Syrisk Røde Halvmåne mistet livet. Situasjonen i Øst-Ghouta har vært svært kritisk de siste månedene og hjelpeorganisasjoner har ikke fått tilgang. I mars vil Norges Røde Kors sammen med andre hjelpeorganisasjoner markere at det er syv år siden krigen i Syria brøt ut. Samtidig pågår nå intense kamphandlinger i Øst-Ghouta på tross av at FNs Sikkerhetsråd har krevd våpenhvile. Det har vært vanskelig å få nødhjelp inn i området, og de siste månedene har Røde Kors bare fått inn hjelpesendinger ved noen få tilfeller. Røde Kors og Røde Halvmåne prøver å hjelpe så mange som mulig, men krever tilgang for å kunne levere hjelp til alle de som er berørt av kampene.

Foto: NTB Scanpix/AFP/Amer

Glede: Foreldrene ventet på barna sine ved kontoret til den internasjonale Røde Kors-komitéen i hovedstaden Juba mens barna blir fraktet med helikopter fra en annen del av landet. Etter over halvannet år fikk endelig Rosa se igjen sønnen sin Emmanuel og Frederiko skal få se igjen sine to barn, Monika og Victor.

Sør-Sudan

Lykkelig gjenforening

Emmanuel (4), Monika (6) og Victor (12) ble bortført fra landsbyen deres i Sør-Sudan 28. august 2016. Nå har de blitt gjenforent med foreldrene sine.

Tekst og foto: **Mari Aftret Mørtvedt/ICRC**

Det var kveld. Vi satt rundt ildstedet da vi plutselig hørte naboen rope fortvilet «barna mine, barna mine». Så plutselig kom det noen og begynte å gå løs på mannen min. Emmanuel gråt «baba, baba» da den fremmede mannen tok barnet med seg og løp av gårde.

Etter over halvannet år skal endelig foreldrene Rosa og Lawrence få se igjen sønnen sin Emmanuel og Frederiko skal få se igjen sine to barn, Monika og Victor.

– Vi takker Gud for at barna våre endelig kommer tilbake. Vi trodde ikke vi skulle få oppleve det, sier de.

Frederiko har i dag ansvaret for fem barn.

– Da min kone gikk bort, ble jeg sittende igjen med ansvaret for å ta vare på hele familien. Jeg hadde mistet håpet om at de bortførte barna mine var i live. Nå som de kommer tilbake, vil de være en stor glede i livet mitt, forteller han.

Kona til Frederiko døde etter at Monika (6) og Victor (12) ble bortført.

– Hun greide hverken å sove eller spise og gråt hele tiden. Hun hadde ikke krefter til å føde et nytt barn. Hun døde med det ufødte barnet, forteller naboen Rosa.

– Jeg kan huske at da jeg kom hjem og Emmanuel var der, pleide han alltid å si «Nå er mamma hjemme!». Etter at han ble bortført er det ingen som har sagt det. Jeg pleide å gi ham små presanger. Jeg tror han husker oss.

Oppsporing

Den internasjonale Røde Kors-komiteen (ICRC) hjelper familier som har kommet fra hverandre i områder med krig og konflikt. ICRC registrerer slektningene og sporer opp de som er savnet, uansett hvor eller i hvilket land de er. ICRC sørger alltid for at familiemedlemmene ønsker å bli gjenforent, og at det er i alles interesse. Hvis familiemedlemmene ikke kan skrive eller lese, blir de registrert med fingeravtrykk.

■ **Les mer om Røde Kors' arbeid på rodekors.no/oppsporing**

Gjensyn: Endelig kan Rosa omfavne sønnen sin Emmanuel etter halvannet år adskillelse.

Portrettet
Torbjørn Johannson

Målet er å gi alle like muligheter

– Ønsket vårt er å hjelpe barn som har noen utfordringer, som faller litt utenfor, sier Torbjørn Johannson i NorgesGruppen.

Tekst: Marianne Wellén Foto: Olav A. Saltbones

Johannson er en av eierne av Norges største handelshus, NorgesGruppen, som blant annet består av Kiwi, Meny, Spar og Joker. – Vi er blitt så imponert av Røde Kors sitt arbeid for barn og unge i Norge at vi ønsker å bidra til dette arbeidet, sier han.

– Da bedriften fylte 150 år for et par år siden, ønsket vi å gi en gave til et godt formål. Vi hadde flere alternativer på blokka, men endte opp med Røde Kors. Forutsetningen var at denne gaven skulle gå til barn som har noen utfordringer, som faller litt utenfor, og da ikke bare barn med innvandrerbakgrunn, forteller Torbjørn Johannson. Røde Kors-magasinet møter ham på hovedkontoret til ASKO i Groruddalen i Oslo.

Hva er dine erfaringer med Røde Kors?

– Jeg var leder av blårossaksjonen i 1967, og innsamlingen den gangen var til Haraldvigen, et Røde Kors-senter i skjærgården utenfor Kristiansand. Her skulle barn få gode ferieopplevelser. Det var en gave til daværende kronprins Harald på hans 30-årsdag. Jeg var med kronprins Harald på åpningen og hadde mye å gjøre med Hans Høegh Jr., som senere ble president i Røde Kors, og tidligere generalsekretær Odd Grann, forteller han.

Er det noe som har gjort spesielt inntrykk på deg?

– Det var veldig hyggelig å møte Kong Harald igjen i fjor, nettopp på Haraldvigen, da det var 50 år siden han mottok denne bursdagsgaven. Der snakket vi med en familie som var overlykkelige fordi de hadde fått mulighet til å feriere sammen her. Sånne rørende øyeblikk er ganske sterke, sier Johannson.

– Derfor gir vi i år ytterligere et bidrag, nettopp fordi vi er blitt så overbevist over den flotte jobben Røde Kors gjør sammen med alle de frivillige, understreker han.

I løpet av de to siste årene har du besøkt noen av Røde Kors sine aktiviteter, blant annet Barnas

Røde Kors (BARK) og Fellesverket. Hva tenker du om dette?

– Da jeg var på Fellesverket i Drammen, som er en møteplass for ungdom, møtte jeg en engasjert yngre dame som driver stedet og 40 frivillige. Skulle dette vært i offentlig regi, ville det vært omvendt, altså mange flere ansatte og få frivillige. Det viser glede og engasjement. Og så skjønner jeg at man ikke kan favne over alle de som trenger det, men at Røde Kors gjør en kjempeinnsats for mange.

– Både kona mi, jeg og andre i familien har fått fantastiske inntrykk av Røde Kors sine tilbud. Ofte blir vi invitert til å besøke forskjellige aktiviteter og det gir oss veldig glede. Å se de glade ansiktene, ikke minst når man tenker på hvilke alternativer de kunne ha hatt, sier Johannson.

Har dere et langsiktig mål for samarbeidet med Røde Kors?

– Vi skal speile de lokalsamfunnene vi er en del av. Røde Kors har også vært en inspirasjon i arbeidet vårt med mangfold og integrering i NorgesGruppen og ASKO. Vi har ulike virksomheter rundt i landet, blant annet på Leira i Valdres. Der er det nesten ingen med innvandrerbakgrunn, mens det her ved Groruddalen-anlegget er over 50 prosent, sier han og fortsetter:

– Det vi mener med å speile, er at vi skal gi alle samme tilbud om å komme på startstreken. Så skal vi stille de samme kravene og gi alle de samme jobbmulighetene. Mange som kommer fra andre land, har ofte mer i bagasjen enn mange av oss andre. Tenk på hva de har opplevd, men også hva de har av kompetanse, sier han.

– Vi har jobbet mye med mangfold og integrering de siste årene. Fokuset på dette er litt annet enn det vi har engasjert oss i med Røde Kors, som er barna. Men det er barna vi må begynne med.

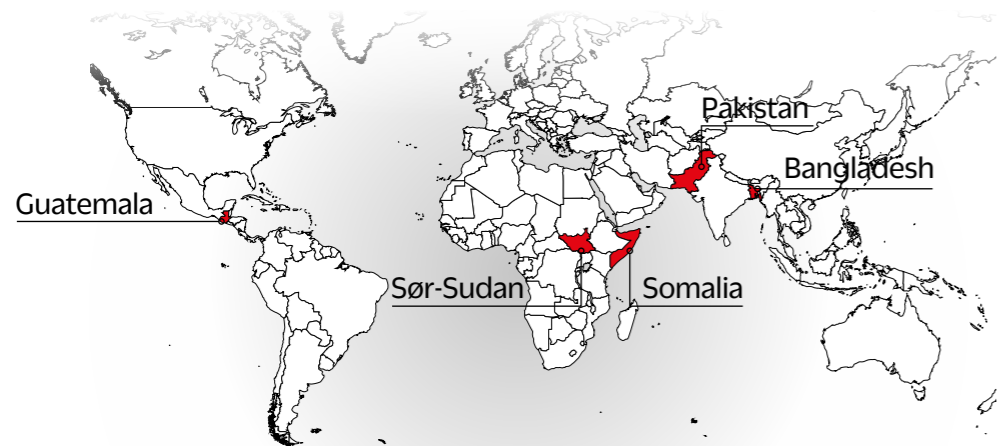
Det langsiktige målet er å gi alle like muligheter, avslutter Torbjørn Johannson.

Støtter Røde Kors' arbeid for barn

- Johannson-familien ga i forbindelse med 150-årsjubileet sitt i 2016, 25 millioner kroner til Røde Kors. Det er den største gaven Røde Kors har mottatt fra næringslivet noen gang.
- Pengene fra Joh. Johannson (som er majoritetsseier i NorgesGruppen) skal gå til oppvekst, møteplasser for barn og unge, integrering av enslige mindreårige flyktninger i byene, Barnas Røde Kors, Fellesverkene og Ferie for alle-opphold.
- I år har de gitt ytterligere 10 millioner til det samme formålet.

Engasjert: – Logistikk er det bare hjernen som driver med, men når vi kommer inn på miljø og Røde Kors, da begynner hjertet å slå, sier en engasjert Torbjørn Johannson.

Takk til alle faddere – slik hjelper du barn i nød

Barn er de som lider aller mest når krig, konflikt, fattigdom, sykdom eller naturkatastrofer rammer et samfunn. Med 6270 nye Røde Kors-faddere på laget etter Juleaksjonen på TV 2 kan vi sammen hjelpe enda flere barn i nød.

Tekst: Camilla Gilje Thommessen Foto: Eivind Sørlie

Som Røde Kors-fadder hjelper du de barna som trenger det aller mest. De som er syke, underernærte eller vokser opp i stor fattigdom. De som har kommet bort fra familien sin. De som har mistet håpet.

Du bidrar til å bedre livet og mulighetene for barna og familiene deres i land som Bangladesh, Guatemala, Pakistan, Sør-Sudan og Somalia. Støtten din brukes også når det er behov for akutt nødhjelp ved

naturkatastrofer eller når mennesker må flykte på grunn av konflikt og forfølgelse.

Røde Kors-faddere kan være trygge på at pengene kommer frem og blir brukt effektivt. Røde Kors er til stede over hele verden med et stort nettverk av lokale frivillige, som gjennomfører hjelpearbeidet sammen med leger og andre eksperter. De frivillige kjenner barna og de lokale forholdene. Slik sørger de for at hjelpen best mulig dekker behovene og når frem til de som trenger den.

Oriels (8) største ønske er å få jobb, så han kan kjøpe frø til familien. I landsbyen helt øst i Guatemala der Oriel (8) og søstrene Jessica (10) og Emma (5) bor, skal barn og familier nå få helsehjelp og informasjon om hygiene, riktig ernæring og barns velferd. Det vil gjøre at flere barn vokser opp og får bedre og tryggere liv.

Derfor er jeg Røde Kors-fadder

Hanne Vestøl, 45 år
Kolbotn, Akershus.
Fadder siden 2013.

Hvorfor ble du fadder?

– Jeg kjenner veldig på at jeg er født i den rikeste delen av verden. Fordelingen er skjev, både i form av ressurser og trygghet. Vi kan mene og tro på det vi vil, og må ikke leve med krig, sult og forfølgelser. Det minste vi kan gjøre, er å bidra litt økonomisk.

Har du et tema eller land du er spesielt engasjert i?

– Utgangspunktet ikke, jeg stoler på at Røde Kors vet hvor pengene trengs mest. Men jeg nok et ekstra engasjement for barn, at de skal få en trygg oppvekst med mulighet for skole, vaksiner og helsehjelp.

Hvorfor valgte du å støtte nettopp Røde Kors?

– Røde Kors sine prosjekter er veldig konkrete. Jeg føler at pengene mine ikke bare «for-svinner i et sluk».

Marius Brenne, 40 år
Ekne, Trøndelag.
Fadder siden Juleaksjonen i desember 2017.

Hvorfor ble du fadder?

– Min familie ble Røde Kors-fadder fordi jeg vil hjelpe barn som lever under vanskelige kår.

Har du et tema eller land du er spesielt engasjert i?

– Vi har ikke et spesielt land vi er engasjert i, men vi har et håp og ønske om at alle barn skal få skolegang.

Hvorfor valgte du å støtte nettopp Røde Kors?

– Vi valgte Røde Kors fordi vi da er 100 prosent sikre på at vårt bidrag kommer frem til de som virkelig trenger det. Røde Kors yter god bistand og hjelp til de som har behov. Samtidig som dere hjelper mennesker i nød i verden, bidrar dere sterkt til at mennesker i Norge får en bedre hverdag.

Dette kan støtten din gå til

Les mer om Røde Kors' fadderprogrammer på rodekors.no.

40 kroner
et varmt teppe

50 kroner
et malarianett
til en familie
på fem

75 kroner
presenning
som gir husly

100 kroner
hygiensett til
en familie på
fem i en måned

150 kroner
vann til 30
mennesker
i en uke

275 kroner
mat til en
familie på fem
i en måned

350 kroner
behandling av
et underer-
nært barn

500 kroner
legehjelp for
10 000
mennesker

Bangladesh

Livet i verdens største flyktningleir

Hundretusener har flyktet fra umenneskelige voldshandlinger i Myanmar. De siste fire månedene har over 100 delegater forlatt hverdagslivene sine i Norge for å hjelpe dem.

Tekst og foto: Arild Blomkvist

Utsikten fra en åskam viser presenninger så langt øyet kan se og et mylder av folk som går barføtt eller i sandaler. De fleste bærer på noe. Bambusstokker, matsekker, vannkanner eller tau. Kanskje en lillesøster. Et område på størrelse med en bydel i Oslo. Terrenget er ulendt, kupert og bratt. Grunnen består av leire og sand. Det er noen dammer, bekker og elver, knapt et tre eller en busk i sikte. Til og med røttene er fjernet.

Solen steker og det lukter intenst av bål, matlaging og søppel. Ørene fylles av folk som snakker, en hammer som bygger et hjem, og tuting fra biler.

Om natten blir det mørkt og utrygt. Kvinner uten menn i husholdningen lever farlig. Uten lås på døren. Uten lys. Frykt for tyver og at barna skal bli bortført.

Velkommen til verdens største flyktningleir, Kutupalong ved Cox's Bazar i Bangladesh. Her lever 900 000 mennesker sine daglige liv. Her står de opp, her tilbringer de dagene og her går de til sengs.

Usikker fremtid

Vanvittige 688 000 statsløse kvinner, barn, pappaer, bestemødre og nyfødte har flyktet hit fra Rakhine i Myanmar det siste halvåret.

De har flyktet fra vold. De har mistet familie, hus og hjem. De er barn uten foreldre, og foreldre uten barn.

Styrken og samholdet er beundringsverdig. Noen har flyktet til fots gjennom jungel og over elver. De krysset grensen, underernærte, med gamle og ferske skader, stygge brudd og infeksjoner. Noen er i fødsel. Noen bærer bestemor og de få tingene de klarte å raske med seg. Noen kommer nesten uten klær. Derimot bærer de aller fleste på vonde minner, sinne, sorg eller smerte.

Kampen for å overleve er voldsom, og fremtiden er høyst usikker for menneskene i mega-leiren i Bangladesh. Hvor skal de leve og bo? Hva er deres hjem? Hvordan skal de møte regntid og syklonsesong, når vi

Bangladesh

Røde Kors i Bangladesh

- Feltsykehuset ble driftet av Norges Røde Kors frem til 15. februar da finsk Røde Kors tok over driften. Sammen med lokalt helsepersonell og Bangladesh Røde Halvmåne har over 20.000 pasienter fått helsehjelp, over 13.000 har fått psykososial støtte og over 750 operasjoner har blitt gjennomført.
- Totalt 76.000 har fått helsehjelp på sykehus eller mobile klinikker fra Røde Kors.
- 58 000 har mottatt psykososial støtte
- 254 000 har mottatt nødhjelp

forbereder 17. mai hjemme i Norge?

35 nødhjelpsarbeidere fra 12 forskjellige land er til enhver tid i sving på feltsykehuset til Røde Kors.

Profesjonelle jordmødre, kirurger, sykepleiere, gynekologer og teknikere har tatt fri fra jobbene sine hjemme. I fire uker jobber de døgnet rundt.

Sammen med lokalt helsepersonell og frivillige fra Bangladesh renser de store sår, behandler difteri, tuberkulose og meslinger. Amputerer ben og leger gamle og nye skuddskader og stygge brudd.

Alvorlige traumer

De tar imot voldtektsofre, forbrante pasienter uten en sjanse til å overleve, barn som har vært utsatt for trafikkulykker, barn med macheteskader og fødende 13 år gamle jenter. På fødestuen har det vært hektisk aktivitet de siste fire måneder. Kompliserte fødsler, keisersnitt og vanlige fødsler. En av tre nyfødte overlever ikke fødselen fordi mor ikke har hatt helsetilsyn i svangerskapet, på grunn av underernæring, infeksjoner eller skader som følge av flukten.

Men det er ikke bare fysiske skader. Hvordan trøster man en far som mister sin kone og nyfødte barn? Hva sier man til gutten som har mistet foreldrene og er helt alene i verden? Hvordan forklarer du en mor, som aldri har vært på sykehus, at legen ikke skal skade datteren men faktisk flytte frisk hud fra ett sted på kroppen for å lappe sammen et gapende sår på en annen kroppsdel?

De opplever mer enn det er mulig å fatte, med en hverdag bestående av ekstreme tilfeller og død, men også liv og håp. Den ene dagen henter jordmor tre døde

Foto: Eivind Sørlie

babyer fra fødestuen, den neste reddes tre liv med keisersnitt på operasjonsstuen.

Sammen om å redde liv

Dette er en av de største nødhjelpsoperasjonene til Norges Røde Kors på mange år. Volden som brøt ut i Rakhine i Myanmar har utviklet seg til å bli en av de største og mest komplekse krisene på flere tiår.

Siden Norges Røde Kors besluttet å sende sitt største feltsykehus til Bangladesh, har nesten 100 nordmenn og om lag 120 fra andre nasjonaliteter driftet sykehuset sammen med lokalt helsepersonell og frivillige. De har reddet liv.

Oppdraget på feltsykehuset i Bangladesh er kanskje noe av det mer ekstreme av nødhjelpsoperasjoner. Kulturelle forskjeller, frykt, sinne og sorg gjør dette svært utfordrende og krevende.

Så hvorfor gjør de dette? Fordi de har muligheten. Fordi alle fortjener å få hjelp. Statsløs eller ikke.

Operert: Samiva (5) er blitt operert på feltsykehuset til Røde Kors etter å ha blitt skadet i en trafikkulykke. Han er en av de 600 000 menneskene som har krysset grensen fra Myanmar til Bangladesh siden voldshandlingene startet i slutten av august i fjor.

Kutupalong: Hverdagen i leiren handler mye om bæring av mat og bygging av hjem.

Tryggere hverdag: Kvinner og barn er spesielt sårbare i leirene. Her er Lisa Akerø og frivillige fra Bangladesh Røde Halvmåne i samtale med kvinner og barn om hva som gjør det trygt for dem i hverdagen.

Bangladesh

Håp og samhold i flyktningleiren

– Historiene de fortalte var så drøye. Vi skjønnte at oppgaven var stor med å gi hjelp til å lege de indre sårene.

Tekst og foto: Arild Blomkvist

Lisa Akerø snakker om de mange fortellingene fra unge jenter, mødre og eldre kvinner hun har møtt i flyktningleirene i Cox's Bazar i Bangladesh, som delegat for Røde Kors. Sammen med frivillige fra det lokale Røde Kors og flyktningene selv, jobber delegater som er trente i å gi psykososial støtte til mennesker i krise, døgnet rundt med å nå så mange som mulig. Enten i leirene eller på feltsykehuset.

Alle bærer på traumer, sorg og store tap. Familien sin. Hjemmet sitt. Skolen og jobben. Når de aller mest elementære behovene som mat, helsetilsyn, tak over hodet og trygghet er dekket, handler det om å håndtere marerittene. Finne en mening til å stå opp om morgenen.

De frivillige er noen å snakke med. Noen som lar barn få være barn og gir rom til å leke, tegne, synge eller spille ball. De lar kvinner og jenter snakke sammen, de kan lytte eller gi råd eller trøst og hjelp til å finne en eller annen form for følelse av hverdag. Hverdag i en situasjon som er så ekstrem at det er vanskelig å forestille seg.

For veldig mange er tanken om å dra tilbake ikke det største håpet, men heller at ting blir litt bedre neste uke. At barna kan få en ny aktivitet å delta på.

Håpet ligger i deres tilhørighet og samhold. Det at «hele verden» er deres fiende, er også deres styrke.

Lisa forteller om et sterkt minne fra arbeidet sitt. Maziene (en gruppe tillitsvalgte i leirene red.anm.) hun snakket med fortalte at også mange unge menn har behov for psykososial støtte.

– Hjelp oss. Vi er sinte og lei oss, vi har mareritt, vi er redde om natta, sa de. Så testet vi for første gang en egen samtalegruppe for menn. Første uken kom 20 menn. Uken etter 40, og så 60 ... De sitter i ring og deler bekymringer og fortellinger om sorg, sinne og avmakt, og finner styrke i hverandre. Det er rørende. Og livsviktig. Vi fortsetter disse gruppene, sier hun.

Røde Kors har til sammen nådd ut med hjelp til 58 000 flyktninger.

Delegaten

– Mange sterke inntrykk

Det er forferdelig å se barn og unge jenter som detonerer seg. De dør der og da og kan ikke reddes, forteller Katrine D. Finsnes (37).

Tekst: Marianne Wellén Foto: Privat

Før jul jobbet hun som anestesilege på Røde Kors (ICRC) sitt mobile krigssykehus i Maiduguri i Nord-Nigeria. Det ble mange sterke inntrykk.

– Det er den islamske terroristgruppen Boko Haram som tvinger unge jenter til å ta på seg selvmordsbelter og detonere seg i nærheten av store folkemasser, forteller Katrine.

– Men vi ser at de ofte utløser selvmordsbeltet før de kommer fram til større folkemengder. Sannsynligvis har de aldri ønsket å ta livet av andre mennesker, forteller hun. – På sykehuset tok vi imot mange av dem som ble rammet av bombene og prøvde å lappe dem sammen så godt vi kunne.

Ved siden av selvmordsbombere, foregår det også krigshandlinger og skyting i området. – En mann gjemte seg i noen busker og gravde seg ned i jorden etter at han klarte flykte fra Boko Haram. Han lå der hele natten, og da han endelig kom til sykehuset hadde han infeksjon i skuddsårene han hadde fått under angrepet. Men han slapp å amputere, sier Katrine.

Katrine Finsnes har tidligere hatt delegatoppdrag for Leger uten grenser i Afghanistan og Pakistan, og i Uganda, Liberia og Etiopia for forskjellige andre organisasjoner. Dette var hennes første oppdrag for Røde Kors. – Men jeg tror ikke det blir det siste, sier hun.

– Nigeria var et vanskelig land å jobbe i. Vi behandlet for det meste krigsskader, gjorde mange amputasjoner, men når krigshandlingene avtok noe, blant annet i regntiden, behandlet vi også «vanlige» sykdommer blant barn og voksne som bodde i flyktningleirene i nærheten.

Selv om sykehuset i utgangspunktet skulle være mobilt, måtte vi bli der vi var på grunn av sikkerheten. Så folk kom langveis fra for å få medisinsk hjelp og behandling, forteller hun.

På matmarked i Nigeria: Katrine tester en frukt som er en blanding av paprika, chili og gresskar.

Katrine D. Finsnes

Alder: 37 år

Yrke: Anestesilege

Bosted: Stavanger

Aktuell: Røde Kors-delegat i Nigeria i to måneder. Jobber halve året i Norge, halve tiden som luftambulanselege i Australia, og med humanitære oppdrag.

Boko Haram

- Islamistisk terrorgruppe som står for en sterkt fundamentalistisk tolkning av islam, ikke ulik salafistenes.
- Grunnlagt i Maiduguri i Nord-Nigeria i 2002, under ledelse av Mohammed Yusuf.
- Var i starten en protestbevegelse mot korrupsjon og underutvikling som fikk mange tilhengere. Kjemper for en shariastyrt stat i Nord-Nigeria.
- Gikk under jorda da Yusuf ble pågrepet og henrettet i 2009. Dagens leder er Abubakar Shekau.
- Har siden 2009 gått til en rekke angrep som kan ha kostet over 12 000 mennesker livet.
- Gruppen fikk internasjonal oppmerksomhet da den i april bortførte over 250 skolejenter fra en skole i Chibok i delstaten Borno.

Generalsekretær Bernt G. Apeland

#metoo

– Røde Kors tar varslinger på sterkeste alvor

Røde Kors tar sterk avstand fra seksuell trakassering, overgrep og maktmisbruk. – Dette skal ikke forekomme i vår organisasjon og vi har absolutt nulltoleranse, sier generalsekretær Bernt G. Apeland.

Tekst: Marianne Wellén

Kjølvannet av metoo-kampanjen som startet i sosiale medier i høst, er historier om seksuell trakassering og overgrep i arbeidslivet og i organisasjoner kommet til overflaten i samfunnsdebatten og i media. Også i Røde Kors. Generalsekretær Bernt G. Apeland forteller at det skal gjøres en kartlegging og risikovurdering av mulige sårbare situasjoner i organisasjonen for så å sette inn tiltak.

Er det kommet mange varsler på ditt bord etter at metoo-kampanjen startet?

– Det er ikke noen merkbar økning, men noen varsler er det kommet etter metoo-kampanjen, sier Apeland. – Det som er spesielt krevende å forholde seg til, synes jeg, er at det kommer varsler som ligger 20-30 år tilbake i tid. Det betyr at det er mennesker som har gått og båret på dette i så mange år, uten å tørre å dele det. Dette har selvfølgelig påvirket livene deres i negativ retning, sier han.

– Vi kan ikke kan rette opp den uretten disse har blitt utsatt for, men vi kan forebygge at det skjer igjen og at skal være trygt å varsle umiddelbart etter at overgrepet/trakasseringen har skjedd, sier Apeland og oppfordrer frivillige og ansatte på alle nivåer i Røde Kors til å sette fokus på dette.

Hvordan jobbes det i organisasjonen med disse sakene?

– Røde Kors er landets største frivillige, humanitære organisasjon og vi har mange skjeve maktforhold blant våre frivillige. Det er store aldersforskjeller, man er ofte borte hjemmefra og det hendr det er alkohol med i spillet. I tillegg har vi mange én-til-én relasjoner, med deltagerne i våre aktiviteter. Den andre dimensjonen er én-til-én relasjoner, mot de vi er satt til å hjelpe. Det er ofte sårbare relasjoner, det kan for eksempel være

Besøktjenesten eller hjelpearbeid i utlandet.

– Vi har i dag et godt regelverk både for frivillige og ansatte, men det kan åpenbart bli bedre og det jobber vi med. I og med at vi er en desentralisert organisasjon, så har vi ikke nødvendigvis full oversikt sentralt. Derfor jobber vi med å etablere klarere rutiner for hvordan ting registreres, loggføres og følges opp. Vi må også sørge for at dette blir en del av all opplæring i Røde Kors, sier Apeland.

Hvordan håndteres varslene?

– Hvis det viser seg at det er overveiende sannsynlig at det har foregått seksuell trakassering, får det konsekvenser. Det kan bety alt fra skriftlig advarsel, utestengelse fra aktiviteter, utenlandsoppdrag eller i ytterste konsekvens oppsigelse. Det siste har også forekommet, forteller han.

Er det nasjonalkontoret eller lokal- og distriktskontorene som håndterer varslene?

– I dag varierer det litt etter hvor varselet kommer inn, men som oftest blir sakene håndtert på lokal- og distriktsnivå. Dette er et av de områdene der vi nå gjennomgår rutineene.

Kan du garantere at unge jenter og gutter, og deres foreldre, kan være trygge når de melder seg på kurs og aktiviteter i regi av Røde Kors?

– Ja, det er som hovedregel trygt og godt i Røde Kors. Samtidig må vi være åpne for at uønsket atferd skjer også hos oss. Derfor har vi et strengt regelverk, som vi stadig forsøker å gjøre bedre. Ikke minst er det viktig å skape trygghet lokalt for hvordan man tar kan forebygge og ikke minst handle hvis trakassering eller overgrep skjer, understreker han.

Varslingsaker i Røde Kors

- Det siste året har det vært én varslings sak som omhandler seksuell trakassering i vårt internasjonale arbeid. To varsler er kommet inn den siste tiden som går mye lengre tilbake i tid. Røde Kors har tatt kontakt med tidligere ledere og andre i organisasjonen for å undersøke om det finnes saker bakover i tid vi ikke har vært kjent med. Så langt er det funnet en sak fra 2005. Det er ingen garanti for at det ikke er saker som er varslet, men det er ikke noe våre ledere kjenner til.
- – I det nasjonale arbeidet har vi det siste året mottatt fire varsler fra frivillige tilknyttet Norges Røde Kors og fire varsler knyttet til ansatte. Disse blir håndtert etter våre rutiner.
- Den internasjonale Røde Kors-komiteen i Geneve har gått ut med at 21 av deres 17000 medarbeidere er sagt opp eller har ikke fått fornyet sine kontrakter siden 2015 på grunn av sexkjøp og andre uønskede hendelser.
- Røde Kors har nulltoleranse for alle former for trakassering, maktmisbruk og seksuelle overgrep. Vi samarbeider internasjonalt for å bedre retningslinjene for hvordan nasjonalforeninger kan forhindre og følge opp seksuelle overgrep begått mot personer i lokalsamfunn hvor de jobber.

■ Mer informasjon om hvordan du kan varsle finner du på www.rodekors.no/varsle. Ønsker du oppfølging og noen å snakke med, send en e-post til hotline@redcross.no.

En kvinne i 40-årene har varslet Røde Kors

– Jeg levde et dobbeltliv

«Jeg varsler fordi det har vært et stort fokus på seksuell trakassering og høyt alkoholforbruk i kjølvannet av metoo-kampanjen. Jeg gjør det også for andre som har hatt dårlige opplevelser som aktive i Røde Kors.

Mine opplevelser er tilbake i tid. Jeg begynte i Røde Kors allerede da jeg var 6 år gammel, og ble etter hvert med i Ungdommens Røde Kors og senere i Hjelpekorpsset. Som tillitsvalgte var vi ofte på felles ledersamlinger. Det var hjelpekorpsere i 25-50 års alderen og oss fra Ungdommens Røde Kors. Noen var jenter helt ned i 13-års alderen.

Fysisk og verbal trakassering

Det største problemet var alkohol. Allerede på bussen ble vi skjenket. Blant oss jentene var det greit å bli sjekket opp av de godt voksne lederne. Det ga status og var veldig stas!

Vi var så unge at vi ikke så konsekvensene. Det var alkoholen som var en viktig del av kulturen, og da forsvant alle hemninger. Det var seksuell trakassering både fysisk og verbalt.

I dag føler jeg at ungdomstiden har formet meg mer enn jeg ønsket. Jeg levde et dobbeltliv. Mamma og pappa var stolte over at jeg var med i Røde Kors, at jeg dro på kurs og lærte noe fint. De skulle bare visst! Jeg levde i angst for at de skulle få vite hva vi egentlig drev med på disse turene.

Ble mottatt på en god måte

Jeg sluttet da jeg var 19 år. Da hadde jeg fått nok. Jeg følte skam og var ikke stolt av hva jeg hadde vært med på. Jeg har ikke smakt alkohol siden.

Jeg har klart meg bra, har fått barn og jobber i helsevesenet. Da jeg henvendte meg til nasjonalkontoret til Røde Kors tok de meg imot på en veldig god måte. De tilbød meg profesjonell hjelp og oppfølging. Men det trenger jeg ikke. Heldigvis.

Jeg har også mange gode minner fra Røde Kors og flere venner som fortsatt er med. De forteller at det er mindre bruk av alkohol og at ukulturen er på vei ut. Det er bra.»

Vant innovasjonspris

Røde Kors vant to priser i Sponsor og eventprisen 2018: Årets innovasjon og årets Samfunnsengasjement.

Sammen med gode næringslivspartnere var Røde Kors nominert til hele fire priser under årets sponsor- og eventpris. Det var veldig mange svært sterke kandidater og derfor utrolig gledelig å motta to priser.

Røde Kors og Microsoft vant prisen for Årets innovasjon for et originalt samarbeid med innovative arbeidsmøter i kodeskrivingsdugnaden #Rccodeathon2017. Frivillige utviklere bidro å utvikle tekniske løsninger for å avdekke sykdomsutbrudd. Et to dagers langt event linket fagpersoner, feltarbeidere og 50 frivillige utviklere sammen, via

videokonferanser og personlige møter. – Med alle de frivillige utviklerne kan vi i fremtiden stanse epidemier mer effektivt, sier helsekoordinator i Røde Kors Tonje Tingberg.

I kategorien Årets Samfunnsengasjement vant Røde Kors, REMA 1000 og Streetfootball Norway for prosjektet Fotballkompis. Fotballkompis er en del av Røde Kors Ungdoms Flyktningkompisprosjekt som har som mål å integrere unge flyktninger gjennom likeverdige koblinger med norsk ungdom. I juryens begrunnelse for prisen heter det at «med fokus på mestring, tilhørighet og involvering er Årets Samfunnsengasjement med på å løse en stor samfunnsutfordring».

Vant pris: Årets samfunnsengasjement vant Røde Kors, REMA 1000 og Streetfootball Norway for prosjektet Fotballkompis.

Foto: Sverre Ø. Eikill

Kampanjen gjelder ikke på Shell 7-eleven-stasjoner

Kvikk Lunsj + Solo = Røde Kors

6. mars ble årets påsekampanje sparket i gang på Shell-stasjoner.

I perioden 6. mars – 2. april donerer Shell 5 kroner per salg av Solo og Kvikk Lunsj til Røde Kors Hjelpekorps. Tilbudet gjelder på alle landets betjente Shell-stasjoner, med unntak av Shell 7/11.

■ **Vi oppfordrer alle til å svinge innom Shell for å støtte Røde Kors i vårt arbeid med å gjøre påsken tryggere for deg!**

Prisutdeling: Fra v. Marked- og kommunikasjonsdirektør i Røde Kors Øistein Mjærum, helsekoordinator i Røde Kors Tonje Tingberg, myndighetskontakt i Microsoft Norge Kristine Beitland og prosjektleder i Røde Kors Roar Næss.

Foto: Patrick Dougherty

Foto: Martin Græver

Røde Kors vil ha tøyet ditt!

I januar ble de første norske Røde Kors-containerne for tøyinnsamling utplassert. Røde Kors har satt i gang et pilotprosjekt for å teste ut ulike former for innsamling av brukt tøy og for å omsette verdiene i humanitært arbeid.

Nordmenn kaster i snitt 23 kilo tøy og tekstiler i søpla hvert år. Selv om det er flere aktører som har spesialisert seg på innsamling, ombruk og gjenvinning av klær, er det behov for flere.

– I våre naboland har Røde Kors allerede drevet med resirkulering av klær i mange år, og jeg er veldig stolt og glad over at vi nå også tester dette ut i Norge. Jeg håper dette vil være med å redusere svinnet av tøy og tekstiler i det norske samfunnet og samtidig bidra til inntekter for

oss i årene som kommer, sier kommunikasjonsdirektør Øistein Mjærum.

Pilotinnsamlingen vil ikke konkurrere med de bruktbutikkene som drives av Røde Kors lokalforeninger i dag. Klærne blir i testfasen sendt til Røde Kors i England. De vil selge klærne i sine secondhandbutikker eller la klærne gå videre til tekstilgjenvinning. I tillegg til containere vil vi supplere med mer utradisjonelle løsninger for innsamling av tøy og tekstiler.

– Vi vil gjøre det enda enklere for folk å være miljøbevisste samtidig som de kan støtte en god sak. Derfor ønsker vi å tilby oss å hente poser med klær hjemme hos folk. Dette er det ingen andre på markedet som tilbyr i større utstrekning i dag, så vi håper at dette vil gjøre at færre klær havner i søpla, sier Øistein Mjærum.

Prøveprosjektet er i første omgang i Oslo og Akershus, men dersom det er vellykket er målet på sikt å rulle ut flere steder i landet.

■ **Oversikten over Røde Kors-containerne finner du på rodekors.no/tekstil**

Dette skal jeg gi bort: Komiker Else Kåss Furuset viser fram noe av det hun har tenkt å gi til Røde Kors i forbindelse med en video som skal promotere Røde Kors tøyinnsamling.

**Takk for at
du støtter
Røde Kors**

Røde Kors